

Dienstverlening onder een vergrootglas

Dialoggroep van het project 'Proactief handelen' van het Sociaal Huis in Overpelt

Het OCMW van Overpelt is een van de achttien OCMW's die geselecteerd zijn voor het Vlaams pilootproject 'Onderbescherming en proactief handelen'. Betrokkenheid van de doelgroep en het lokaal welzijnswerk zijn een must. Het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) begeleidt het twee jaar tellende proces wetenschappelijk en de OCMW's wisselen ook onderling ervaringen uit. In december 2014 moet er een werkbaar kader klaarliggen voor alle OCMW's.

Onderbescherming

Niet iedereen die recht heeft op maatschappelijke dienstverlening, krijgt die. We spreken dan van onderbescherming. Soms kennen mensen hun rechten niet, weten ze niet waar ze terecht kunnen voor informatie of durven ze geen hulp vragen. Er zijn scharniermomenten in ieders leven die ons kwetsbaar maken: ontslag, ziekte, faillissement of scheiding. Zo komen mensen soms

in armoede terecht of raken sociaal geïsoleerd.

Proactief handelen

Proactief handelen kan een antwoord bieden op onderbescherming. De initiatiefnemer voor hulp is niet de burger, maar de dienstverlener zelf. Het is de dienstverlener die ervoor zorgt dat elke hulpbehoevende krijgt waar hij recht op heeft. Het werkt dus preventief, waardoor problemen niet hoeven te ontsporen.

Een mooi voorbeeld van proactief handelen zijn de huisbezoeken in Overpelt in het voorjaar van 2012. Meer dan honderd 80-plussers werden aan huis bezocht om hen te informeren over het aanbod van het Sociaal Huis.

Rechtencirkel

Wie kan beter advies geven dan de gebruikers zelf? Het OCMW betrok een dialoggroep van tien mensen met een beperkt budget permanent doorheen het project.

Het HIVA ontwikkelde een rechten-

SAMENLEVINGSOPBOUW
RIMO Limburg

cirkel die de stappen in het proces van hulpverlening uitbeeldt. De dialoggroep, de maatschappelijk werkers van het OCMW en de seniorenraad screenen de werking van het Sociaal Huis aan de hand van die rechtencirkel. Op basis van de analysegesprekken formuleerden ze voor elke stap aandachtspunten.

De werking bleek goed te scoren op het moment dat de hulpvrager de stap naar het Sociaal Huis zet. Aandachtspunten focussen vooral op de voorafgaande stappen: o.a. de bekendheid van de dienstverlening verhogen, drempels wegnemen, mensen in armoede opsporen en aanspreken, en netwerking met maatschappelijke sleutelfiguren.

Actieplan

Met dit voor ogen stelden de dialoggroep en welzijnspartners een uitvoerig actieplan op in dialoog met het Sociaal Huis. Hierin staan concrete verbeteracties voor een proactieve werking. Prioritaire acties zijn o.a. een ontmoetingsplaats voor mensen met een beperkt budget, een folder en website, netwerking met maatschappelijke sleutelfiguren en een draaiboek voor kwalitatieve begeleiding van cliënten.

Op elke verbeteractie is een timing en uitvoerder geplakt. De ambitie is om tegen eind 2015 het merendeel van de plannen te realiseren. De dialoggroep neemt daarbij eveneens een aantal verbeteracties voor haar rekening zoals een onthaalprocedure uitwerken en een ontmoetingsplaats opstarten.

Overpelt kiest resoluut voor een laagdrempelige dienstverlening, dicht bij de mensen. Het Sociaal Huis is immers geen synoniem voor financiële hulp, het is zoveel meer dan dat.

RB

RIMO

SAMENLEVINGSOPBOUW IN LIMBURG

OKT·NOV·DEC 2013
NUMMER 4

BELGIE-BELGIQUE
P.B.
3500 HASSELT
12/2853

JAARGANG 16
DRIEMAANDELIJKS

P509242

20 jaar RIMO Limburg

20 jaar buurt- en opbouwwerk

20 jaar samenwerking met lokale besturen

'Gemeentebesturen moeten alle spelers op welzijnsgebied aan één zeel laten trekken'

Johan Ackaert is professor aan de Universiteit Hasselt, schrijft columns voor het tijdschrift van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten en publiceerde boeken over lokale besturen in Vlaanderen. Regelmatig valt Ackaert in de media op door scherpe analyses en kritische standpunten over de rol van gemeenten. Redenen te meer voor een interview over de plaats van gemeenten en OCMW's vandaag in het sociaal beleid.

Welke rol moeten besturen in deze crisistijd opnemen?

Johan Ackaert: 'Ik hoor verschillende contradictoire signalen over de situatie van lokale besturen in deze crisistijd. Langs de ene kant hoor ik uitspraken als: 'We zitten met de schuldaflissing op ritme' of 'We hebben een begroting in evenwicht'. Langs de andere kant beluister ik: 'We moeten bezuinigen en afslanken' of 'Ontslagen zijn onvermijdelijk'. Wat

is er aan de hand? Deze geluiden over noodzakelijke bezuinigingen op sociaal vlak, over het terugschroeven van het lokaal sociaal beleid, zijn dat paniekeracties? Is dit te verklaren door de onervarenheid van nieuwe bestuurders? Of is er meer aan de hand? Feit is dat veel gemeenten er vandaag financieel slecht voorstaan.'

Wat zijn de gevolgen hiervan voor het debat over welzijn op lokaal vlak?

Johan Ackaert: 'Laat me een beeld gebruiken om te verduidelijken wat ik bedoel. Je herinnert het je zeker nog: de tv-uitzending in maart over dé voorjaarsklassieker bij uitstek, Milaan-San Remo. Dé wielervedstrijd waar we na een koude winter altijd naar uitkijken. De Primavera die een mooi wielerseizoen opent. Zonovergoten landschappen in Ligurië in Italië ... Maar dit jaar was het anders. Waar er anders beelden te zien zijn van renners die langs wondermooie landschappen de Cipressa en de Poggio beklimmen, waren er dit jaar

beelden van verkleumde coureurs die door de sneeuw en de hagel fietsten.

(vervolg volgende pagina ->)

Johan Ackaert: 'De overheid moet investeren in het versterken van het sociaal kapitaal van de gemeenschap.'

COLOFON

Teksten: Rudi Bloemen, Katrien Franssens, Geert Swennen, Peter Weyns

Coördinatie: Geert Swennen

Eindredactie: Geert Swennen

Foto's: RIMO Limburg, Frederik Santermans (foto boven p. 2), Toerisme Sint-Truiden (foto onder p. 2)

Vormgeving: Kristel Moors

Druk: Drukkerij Aerts

RIMO Limburg vzw
Marktplein 9 bus 21
3550 Heusden-Zolder
tel. 011/22 21 96
www.rimo.be - info@rimo.be

Johan Ackaert: 'Kleinere gemeenten zullen het misschien moeilijker hebben, maar ook zij mogen gerust regie-ambities formuleren.'

(vervolg ->)

Ik vergelijk dit met de situatie waarin vandaag veel verkozenen in gemeenten terechtgekomen zijn. Na de gemeenteraadsverkiezingen eind vorig jaar kondigde zich in veel gemeenten een mooie lente aan. Zoals voor een zonnige Milaan-San Remo. Er werd van alles beloofd. Het zou één groot feest worden. Alles zou veranderen. In de plaats daarvan kwamen de gemeenten terecht in een koude en kille situatie met besparingen, bezuinigingen, ontslaggolven, bitse discussies over GAS-boetes of Syrië-strijders.

Kortom, de dag dat ze met besturen moesten beginnen, bevonden veel verkozenen zich in dezelfde situatie als de Milaan-San-Remo-coureurs. Het was ellende troef en veel lokale besturen waren terechtgekomen in een financieel horrorscenario. Een grote pensioenlast, kostelijke politiezones ... noem maar op. Deze situatie beperkt over de gehele lijn aanzienlijk de financiële ruimte van gemeentebesturen en verandert hun rol in het debat over lokaal welzijn.'

Bedoelt u daarmee dat de rol van lokale besturen grotendeels uitgespeeld is op sociaal vlak?

Johan Ackaert: 'Veel gemeenten zien hun rol op sociaal vlak enkel als individuele bijdragen leveren voor het financiële welzijn van hun burgers. Je mag niet vergeten dat kleinere gemeenten in de meerderheid zijn in Vlaanderen. Ongeveer de helft van de gemeenten zijn kleinere besturen. En een aantal middelgrote gemeenten zijn dan weer niet rijk vanwege de 'armere' sociaal-economische samenstelling van hun bevolking. Voor hen staat lokaal welzijnsbeleid

gelijk met het ondersteunen van het OCMW. De grote ambities van veel besturen, over één groot Sociaal Huis, een groot lokaal aanbod aan sociale activiteiten, empowerment van burgers, een brede waaier van allerlei sociale voorzieningen uitbouwen, zijn vandaag fel verminderd. Er wordt vooral in financiële termen naar het sociale gekeken. We dreigen terug te keren naar het 'bijstandsmodel'. Gemeenten geven een minimale invulling aan het lokaal sociaal beleid.

Sociale problemen zijn niet enkel financieel. Neem bijvoorbeeld de sociale restaurants. Je kan al die mensen die daar komen eten een cheque geven en ze zullen toch nog niet gaan eten in Comme Chez Soi. Sociale restaurants gaan dus niet enkel over financiën. Het gaat ook over zaken als mogelijkheden tot sociaal contact, tegengaan van eenzaamheid, bevorderen van sociale cohesie.

Investeren in sociaal beleid wordt vandaag veelal individueel bekeken. Ik zie meer en meer het individuele schuldmodel de kop opsteken. Mensen hebben volgens dat model zelf schuld aan de sociale situatie waarin ze

Johan Ackaert: 'Vooral als de financiële draagkracht vermindert, moeten lokale besturen de neuzen van sociale actoren in dezelfde richting zetten.'

zitten. 'Ze moeten maar wat meer inspanningen doen', luidt het dan. Of mooier gezegd: 'Wij moeten meer beroep doen op de zelfredzaamheid van de mensen.'

Dit individuele schuldmodel zie ik niet enkel in discussies over (kans-)armoedebestrijding. Ik zie het ook terugkomen in andere maatschappelijke discussies, zoals over onderwijs, diversiteit, jongerenbeleid. De overheid schuift haar sociale verantwoordelijkheid vaak door naar de individuele burgers. Gemeenten beperken zich ten onrechte vaak tot individuele financiële bijstand. De overheid, ook de lokale overheid, moet volgens mij ook investeren in het versterken van het sociaal kapitaal van de gemeenschap.'

Hoe kunnen gemeenten dat sociaal kapitaal versterken?

Johan Ackaert: 'De belangrijkste taak van gemeentebesturen is het opvangen van signalen en die omzetten in beleid. Ook op sociaal vlak. Dit betekent niet dat lokale besturen alles zelf moeten doen. Vooral als de financiële draagkracht vermindert, bestaat hun belangrijkste taak erin om de neuzen van sociale actoren in dezelfde richting te zetten.'

Gemeentebesturen moeten ervoor zorgen dat alle spelers op welzijnsgebied aan één zeel trekken. Samenwerking op lokaal vlak stimuleren! Kleinere gemeenten zullen het misschien moeilijker hebben om deze rol te vervullen. Maar alle gemeenten mogen gerust regie-ambities formuleren. De rol van gemeentebesturen op sociaal vlak moet zeker niet verminderen, maar misschien anders ingevuld worden.'

PW

Provincie als maatschappelijke regisseur

Frank Smeets is al van 2000 lid van de deputatie in Limburg. Sinds 2012 is hij de Limburgse gedeputeerde van welzijn. Hoe ziet hij het welzijnsgebeuren in de provincie?

Frank Smeets: 'Welzijnsorganisaties houden de vinger aan de pols van onze samenleving.'

De rol van de provincie ten aanzien van de welzijnsorganisaties is aan het wijzigen. Welke accenten wilt u leggen?

Frank Smeets: 'De Vlaamse overheid heeft de opdracht van de provincies herzien en vastgelegd in nieuwe decreten en een bestuursakkoord. Voortaan zal de provincie op welzijnsvlak vooral bezig zijn met gegevensverzameling voor de sociale kaart en sociale planning, en (inter)sectoraal bovenlokaal overleg. Limburg heeft hierin al een sterke traditie. Heel wat gemeenten en welzijnsorganisaties gebruiken nu al onze gegevens om hun beleid te onderbouwen. En tal van overlegplatformen vinden plaats in het provinciehuis en/of worden ondersteund door onze medewerkers. We gaan dit in de toekomst nog sterker ondersteunen. Als er uit dit overleg of de gegevensverzameling blijkt dat er bepaalde tekorten zijn in Limburg, dan mogen we een impulsbeleid voeren om die tekorten weg te werken. We mogen ook nog impulsen geven om het Vlaams welzijnsbeleid aan de grond te krijgen in onze provincie. Zo mogen we methodieken om participatief en doelgroepgericht te werken ondersteunen en initiatieven nemen die bijdragen aan de

vermaatschappelijking van de zorg. Die impulsen kunnen bestaan uit subsidies, vorming of opdrachten die we geven aan organisaties die ons daarbij helpen. Steeds moeten ze binnen de krijtlijnen van het Vlaamse welzijnsbeleid liggen en ze zijn per definitie tijdelijk. Wat we uitdrukkelijk niet meer mogen, is individuele subsidieverlening en structurele subsidies geven aan organisaties die Vlaanderen al subsidieert.

Ik begrijp de logica van de nieuwe regeling wel: voor persoonsgebonden materies is elke Vlaming gelijk voor de wet en voor subsidies. Iemand die in Antwerpen woont, heeft evenveel recht op subsidie als een Limburger. Ik vrees wel dat dit Vlaams keurslijf voor een zekere verschraving in het welzijnslandschap zal zorgen, of anders gezegd: meer Vlaamse eenheidsworst. We moeten dus politiek creatief zijn om Limburgse accenten in het welzijnswerk te leggen.'

Wat is de rol van het maatschappelijk middenveld tegenover het provinciaal bestuur?

Frank Smeets: 'Het maatschappelijk middenveld is onze bondgenoot. De vele sociale en welzijnsorganisaties houden de vinger aan de pols van onze Limburgse samenleving, elk in hun domein. Zij kunnen ons alarmeren wanneer er bepaalde noden ontstaan of nieuwe methodieken uitproberen die die

noden helpen lenigen. En ze kunnen vlotter inspelen op veranderingen omdat het vrije verenigen zijn, die niet gebonden zijn door een strikt bestuursakkoord. Ik zie het als een taak voor de provincie om een zekere coördinatie te voeren tussen al die welzijnsactoren, een maatschappelijke regie. Het voordeel van het provinciebestuur is dan weer dat het een neutrale overheidsorganisatie is, die met eigen belastinggeld werkt en gecontroleerd wordt door een democratisch verkozen provincieraad.'

Hoe kijkt u naar RIMO Limburg in de toekomst? Wat moeten de rol, taken en accenten zijn de komende 10 jaar?

Frank Smeets: 'In het Limburgse middenveld speelt RIMO een voor-aanstaande rol. Het is actief in heel de provincie en kan rekenen op heel wat ervaren medewerkers en een uitgebreid netwerk. In de ideale wereld zou RIMO zich binnen de 10 jaar overbodig moeten maken. Dan zou alle sociale ongelijkheid, uitsluiting en armoede de wereld moeten uit zijn in onze provincie. Dit is echter een illusie. We zien dat de armoede toeneemt en dat zal er in de komende jaren niet beter op worden gezien de economische toestand in onze provincie. En de overheidsfinanciën kennen ook hun limieten. Ik verwacht van RIMO de komende jaren dus veel samenwerking en heel veel creativiteit.'

KF

'Brenge 1% van alle Limburgers virtueel samen aan de 'Langste Eettafel' tijdens de 'Week van Verbondenheid'', luidde de uitdaging van Frank Smeets. In oktober slaagde RIMO Limburg erin om meer dan 9200 Limburgers samen te laten tafelen.'

'Geen losse flodders, maar een visie en een plan'

Johan Ackaert stelt dat gemeenten minder zelf moeten doen en meer moeten laten doen in deze tijden van schaarste. Ze moeten het lokaal sociaal beleid anders invullen en een sterkere regierol spelen. Zes opbouwwerkers van RIMO Limburg gingen samen aan tafel zitten en bespraken hoe zij die invulling zien.

Op de agenda

Magda: 'Gemeenten hebben nu veel minder financiële middelen. Toch kunnen kleine maatregelen die niet veel kosten, al een positief effect hebben op een hele groep mensen. Onlangs bracht een schepen een bezoek aan onze woongroep ONDERDAK in Sint-Truiden. We overhandigden hem een lijst met actiepunten rond wonen. De verplichte affichering van de huurprijzen bijvoorbeeld. In heel veel gemeenten gebeurt dat niet. We stelden de schepen voor om dit zelf te controleren: als wij overtredingen melden, doen jullie daar dan iets mee? Ondertussen neemt de gemeente dit in overweging, bovendien gaat ze na of ze deze controles ook door gemeenschapswachten kan laten uitvoeren. Dit kost de gemeente niets meer, maar aan dergelijke kleine maatregelen hebben mensen wel iets.'

Magda Remans, opbouwwerker in Sint-Truiden en Genk: 'Kleine maatregelen die niet veel kosten, kunnen al een positief effect hebben.'

Frederik: 'Jammer genoeg verandert er zo niets structureel.'

Rudi: 'Bij het lobbywerk van het

verkiezingsproject 'Ieders stem telt' hoorden we dat het woord 'armoede' zelden of nooit valt op gemeenteraden. Armoede komt er eigenlijk niet aan bod. Als je structurele maatregelen wilt nemen, dan moet je ze ook oppakken, niet enkel op OCMW-niveau, maar ook op gemeenteniveau. Vandaag de dag gebeurt er nog altijd weinig collectief, het zijn vooral kleinere individuele lapmiddelen. Er is geen visie of geen plan voor armoedebestrijding. Ik hoop echt dat gemeenten de regierol opnemen en dat ze beslissen om planmatig iets te doen.'

Carla: 'Armoede komt nu wel al op tafel: een duidelijke evolutie vergeleken met 20 jaar geleden.'

Carla Laureys, opbouwwerker diversiteit: 'Wie zetten we waar in, dat is de taak van de gemeente.'

Frederik: 'Nochtans hoorde ik 5 jaar geleden nog uitspraken als 'Er is geen armoede in onze gemeente'. Die verandering is echt iets van de laatste jaren.'

Rudi: 'Het opbouwwerk moet een aantal topics naar voren schuiven waaraan de gemeenten kunnen werken. Wij moeten gemeenten sturen richting een haalbaar kader waarbinnen ze aan armoedebestrijding kunnen doen.'

Frederik: 'Armoede is een complex probleem op meerdere levensdomeinen. Als je meer sociale woningen bouwt, dan los je enkel het woonprobleem op. Je hebt een gezamenlijke visie nodig over al die levensdomeinen heen en dat op alle niveaus. Pas dan ben je structureel

aan het werken.'

Hilde: 'Zelfs al kan je je visie niet waarmaken in deze tijd, ze blijft belangrijk. Je kan dan tenminste samen nadenken over wat je wel kan doen als grote structurele maatregelen niet mogelijk zijn. En zover is men nu nog niet.'

Hilde Degol, opbouwwerker woonwagewerk: 'Diensten zijn niet toegankelijk. Er zijn zoveel intakegesprekken en papieren.'

Regierol

Magda: 'Als je ziet hoe moeilijk het is om samen te werken. Dan bedoel ik niet gewoon samen aan tafel gaan zitten, maar echt samenwerken om dingen op te lossen binnen de hulpverlening.'

Frederik: 'In die samenwerking moeten gemeentebesturen de regierol met een duidelijke visie als achtergrond opnemen.'

Carla: 'Wie zetten we waar in, dat is de taak van de gemeente.'

Magda: 'Een visie ontwikkelen vraagt een veranderde politieke cultuur. Armoede bestrijden is een gemeenschappelijke taak, het middenveld inclusief.'

Rudi: 'Het is een goede zaak dat de OCMW-voorzitter nu ook in het schepencollege zetelt. Die scheiding is weg. Hij zou zelfs schepen van welzijn én armoede moeten zijn. Niet enkel individuele hulpverlening, maar ook collectieve. Gemeenten moeten niet alleen binnen de eigen

gemeente samenwerken, maar ook over de gemeentegrenzen heen. In Noord-Limburg is er een koepel van acht OCMW's die samen rechtshulp, tewerkstelling en opleiding, gezinszorg ... organiseren. Daardoor kunnen ze samen specialisten voltijds in dienst nemen en bestuurskracht creëren. Je moet niet alleen centraliseren en naar schaalvergroting gaan. Je moet ook zorgen dat je in bepaalde regio's diensten hebt die daar flexibel aanwezig kunnen zijn. Straathoekwerk en opbouwwerk is zinvol in elke gemeente, al gaat het om een tijdelijke input om verandering in beleid op gang te brengen.'

Rudi Bloemen, projectleider wonen en opbouwwerker in Overpelt: 'Gemeenten moeten binnen én over de gemeentegrenzen heen samenwerken.'

Magda: 'Een aantal mensen kan nergens terecht. Ik kom meer en meer mensen tegen die op zwarte lijsten staan en die geen toegang hebben tot opvang of begeleiding omdat er iets gebeurd is in het verleden of omdat ze er niet thuis horen. Ik kom mensen tegen die tussen de mazen van het net vallen. Ze zijn bijvoorbeeld én invalide én psychiatrisch patiënt. Dat past dan niet in een vakje, waardoor niemand iets doet. Ik stel ook vast dat mensen die al jaren rondlopen zich niet kunnen aanpassen aan de regels van de opvang. Men moet durven nadenken over andere vormen van hulpverlening en de bestaande herbekijken. Een keer buiten de lijntjes kleuren. Men stuurt vaak veel mensen door, maar daar houdt het op. Er is geen opvolging, dan pas zou er sprake zijn van samenwerking. Het

dienstverleningsaanbod is zowel voor de mensen als voor de hulpverleners een doolhof.'

Hilde: 'Diensten zijn niet toegankelijk. Er zijn zoveel intakegesprekken en zoveel papieren die in orde moeten zijn. Daarvoor moet je dan ook nog in de stad raken. Mobiliteit is niet voor iedereen vanzelfsprekend.'

Magda: 'De zogenaamde administratieve vereenvoudiging wordt enkel ingewikkelder. Zo worden er soms nieuwe diensten opgericht waar mensen van vooraf aan opnieuw moeten beginnen. Mensen voelen dan niet dat er iets voor hen gedaan wordt.'

Proactief

Rudi: 'Gemeenten hanteren vaak een curatieve benadering: 'Wij doen niet aan hulpverlening, daar hebben we geen middelen voor.' Men stelt een heel sterke grens tussen preventief en curatief werken. Nu zijn er meestal geen middelen voor preventieve acties. Men laat alles betijen totdat er problemen zijn, dan gaat men curatieve diensten inzetten die veel geld kosten. Uiteindelijk kan je veel voorkomen. Het opbouwwerk kan preventief werken, maar om dat echt succesvol te doen zijn we met veel te weinig. In de gemeente Overpelt was de gemeente vragende partij van een project rond proactieve dienstverlening van het OCMW. Ook de doelgroep wordt er betrokken bij het formuleren van verbeteracties.'

Frederik Vaes, projectleider armoede: 'Men moet meer 'outreaching' werken: mensen in hun omgeving gaan zoeken.'

Frederik: 'Men moet inderdaad meer 'outreaching' werken: mensen in hun omgeving gaan zoeken.'

Carla: 'Het OCMW werkt altijd individueel, achter de bureau. Community sense of samenhorigheidzin komt nu meer op. Dat is een opdracht voor het opbouwwerk.'

Rudi: 'Vroeger zag men het opbouwwerk niet graag komen, terwijl men het opbouwwerk nu op veel plaatsen graag als partner heeft. Gemeenten weten dat ze niet kunnen achterblijven. Sociale huisvestingsmaatschappijen zeggen: 'Vroeger verhuurden we stenen, nu spelen we een sociale rol, want bij het verhuuren worden we geconfronteerd met bepaalde problemen'.'

Frederik: 'Eerst moet er een visie zijn. Men mag niet meer met losse flodders schieten. Dat is een moeilijk proces. De organisaties moeten ook los van hun eigen belang en hun eigen organisatie werken.'

Katleen Caymax, opbouwwerker in Genk en Kinrooi: 'Er moet vertrouwen groeien tussen ambtenaars, organisaties en opbouwwerkers.'

Katleen: 'Er moet ook vertrouwen groeien tussen ambtenaars, organisaties en opbouwwerkers. Ze willen zekerheid dat we geen eendagsvliegers zijn. Dat heb ik ook ervaren in mijn gemeente. Als jonge opbouwwerker moest ik mij eerst bewijzen.'

Opbouwwerk in tijden van schaarste

Buurt- en opbouwwerkers maken het verschil.

Waarom kiezen gemeentebesturen ondanks budgettaire krappe tijden toch voor samenlevingsopbouw? Wat is volgens burgemeesters en schepenen de meerwaarde van buurt- en opbouwwerk?

We vroegen het aan Wouter Beke, Joke Quintens, Jo Brouns, Frieda Brepoels en Mustafa Aytar.

Wouter Beke, burgemeester in Leopoldsburg

Wouter Beke: 'We kunnen meer in beweging zetten.'

'In Leopoldsburg werken we ook deze legislatuur samen met RIMO Limburg. Ik ben ervan overtuigd dat dit een meerwaarde is voor onze gemeente. Door zijn specifieke methodieken is het er immers in geslaagd de werking van Ons Centrum vorm te geven. De combinatie van onze eigen werkwijze en die van het opbouwwerk is cumulatief. Zo kunnen we meer in beweging zetten.'

Wanneer maatschappelijk kwetsbare groepen zich gewaardeerd voelen, zijn ze zelf ook positiever ingesteld en worden meer zaken bespreekbaar.

Hierdoor krijgen onze hulpverleners meer zicht op de eigenheid van de doelgroep, de plaatselijke kansarmoede en de wijze waarop we onze werking hierop kunnen afstemmen. Dit is absoluut een win-winsituatie voor beide partijen.

Door de goede samenwerking in Leopoldsburg kunnen we de toegankelijkheid van het Sociaal Huis ook verhogen. Tot slot mag de persoonlijke groei van de maatschappelijk kwetsbaren niet onderschat worden.'

Joke Quintens, eerste schepen in Genk

'In de wijken klopt het hart van Genk. Het buurtwerk heeft in Genk stevige wortels gekweekt onder impuls van gedreven pioniers. In de loop der jaren heeft het een zeer professioneel niveau bereikt zonder haar oorspronkelijke waarden en idealen op te geven.'

We beleven moeilijke tijden, maar dat is niet de eerste keer. We hebben de sluiting van de mijnen overleefd en we zullen ook het einde van Ford Genk overleven. Maar daarvoor hebben we wel alle Genkse krachten nodig. Iedere Genkenaar kan zijn steentje bijdragen aan de opbouw van Genk, zeker in zijn eigen straat, in zijn eigen buurt. We zetten zeer sterk in op participatie. Iedereen kan iets, iedereen weet iets. Uiteraard speelt een sterke, lokaal verankerde buurtwerking hierin een

cruciale rol. Samen met de mensen van wijkontwikkeling kunnen we zo gericht de problemen in de wijken aanpakken. Met één duidelijk doel voor ogen: het sterker maken van de Genkenaren.

Alleen samen kunnen we onze buurten en dus ook ons leven beter maken. Wat we delen, daar willen we ook een grotere verantwoordelijkheid voor dragen. En wat delen we meer dan onze buurt? Dat is voor mij ook de essentiële taak van buurtwerk en samenlevingsopbouw. Het zit al in het woord: werken aan onze buurt en er het samen leven mogelijk maken. Dat is een hele uitdaging. Maar dan wel één die de stad samen met het onafhankelijk buurtwerk wil aangaan. Door te begeisteren en te inspireren.'

Joke Quintens: 'Samen maken we de stad.'

Jo Brouns: 'Een sterk 'sociaal weefsel' in buurten is belangrijk.'

Jo Brouns, burgemeester in Kinrooi

'Ons beleid is altijd gericht op het versterken van het gemeenschaps- en buurtleven. Zo werken we al jaren aan een optimale ondersteuning van ons verenigingsleven. Dat doen we via een goed uitgebouwde en goedkope uitleendienst voor de verenigingen, uitgebalanceerde subsidiereglementen én een ruim aanbod van gemeentelijke lokalen die verenigingen kunnen gebruiken.'

Verder proberen we de samenhang in de wijken en deelgemeenten te

stimuleren door onder andere buurt- en dorpsfeesten te subsidiëren. Naast het netwerk van plaatselijke verenigingen vinden we het ook belangrijk dat het 'sociaal weefsel' in de talrijke buurten zo sterk mogelijk is om te anticiperen op eventuele samenlevingsproblemen. Meer begrip voor elkaar en communicatie zorgen voor een betere gemeenschap met minder problemen die de gemeente moet oplossen! Dat proberen we dus te realiseren via de buurtwerking.'

Frieda Brepoels, burgemeester in Bilzen

'Het is niet evident in budgettaire krappe tijden om de nodige middelen vrij te maken voor buurtwerk omdat de resultaten niet altijd meetbaar zijn op korte termijn. Investerings worden nu eerder ingezet op infrastructuur en gebouwen. Nochtans verdienen mensen die maatschappelijk zwakker staan al onze aandacht. Vroeger werden ze meer opgevangen door een hecht sociaal netwerk, nu komen ze vaak alleen te staan. Deze leemte moet worden aangevuld door buurt- en opbouwwerk.'

Een mooi voorbeeld dat zeker navolging verdient, zijn de zeven dorpsrestaurants in Bilzen, mooi verdeeld over de verschillende deelgemeenten. In de eerste plaats brengen ze mensen samen om te eten, maar misschien veel belangrijker is dat ze senioren en alleenstaanden uit hun sociaal isolement halen. Met relatief weinig middelen kan een gemeente er zo voor zorgen dat mensen bereikt worden die anders aan hun lot worden overgelaten.'

Frieda Brepoels: 'Mensen die maatschappelijk zwakker staan, verdienen al onze aandacht.'

Mustafa Aytar, schepen van welzijn in Houthalen-Helchteren

Mustafa Aytar: 'Belangrijke brugfiguur tussen beleid en bewoners'

'Eerst en vooral is het voor het beleid heel belangrijk dat de vraag naar buurt- en opbouwwerk vanuit de burgers, vanuit de straat komt. Enerzijds zijn er dus duidelijke behoeftes en verlangens bij de inwoners. Anderzijds doet het beleid aan beleidsplanning dat we naar de burger toe vertalen. Kortom, het wordt wederzijds gedragen. Voor het welzijn en wellevens van onze bewoners in Houthalen-Helchteren is buurt- en

opbouwwerk heel belangrijk en RIMO levert daarbij heel goed werk. Wij zijn er dan ook heel tevreden over. RIMO is een belangrijke brugfiguur tussen beleid en bewoners. Het verricht heel veel werk ten voordele van de bewoners. Deze hebben ook niet altijd het beleid en de politiek nodig, ze leren ook zelfstandig aan de slag te gaan in de wijk om het goede nabuurschap te versterken.'